

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruksministrarna) den datum 17 – 18
december 2018

Kommitterad dagordning

Ansvarigt statsråd: Sven Erik Bucht

Icke lagstiftande verksamhet

3. Rådets förordning om TAC:er och kvoter i Atlanten och Nordsjön 2019
(Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 43.3 i EUF-fördraget)

- Politisk överenskommelse

Förslagets innehåll:

Förslaget innehåller begränsningar av fångst och fiskeansträngning för nästkommande år i EU:s vatten i Atlanten, Medelhavet, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt samt i vissa vatten utanför EU. Eftersom många fiskemöjligheter delas med länder som inte är medlemmar i EU föregås beslutet av ett omfattande förhandlingsarbete med olika tredjeländer, bl.a. Norge, Färöarna, Island, Grönland och Ryssland. Unionen har också fiskemöjligheter genom hållbara fiskepartnerskapsavtal (SFPA) med olika tredje länder samt på internationellt vatten genom olika regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Resultaten från dessa förhandlingar förs i regel in i förslaget till förordning från kommissionen som rådet beslutar om i december. De fiskemöjligheter som ingår i förslaget grundas på vetenskaplig rådgivning om maximal hållbar avkastning, på EU:s långsiktiga plan för

Nordsjön samt beaktar att landningsskyldigheten införs för samtliga kvoterade arter för 2019. Förslaget innehåller också en stängningsperiod för ål för ICES-områden i Atlanten och Östersjön samt för Medelhavet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att reformens mål om landningsskyldighet möjliggörs, och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. För att uppnå detta anser regeringen att förvaltningsstrategier är viktiga verktyg och att det är viktigt att fortsätta arbetet med att se över de strategier som är inaktuella och upprätta nya strategier för de bestånd som saknar dem.

När det gäller ål anser regeringen att situationen för den europeiska ålen är ytterst alarmerande och har varit det i många år, vilket bekräftats av Internationella Havsforskningsrådet, ICES. Regeringen anser därför att effektiva och pan-Europeiska åtgärder behöver vidtas i närtid för att minska den dödlighet för ål som härrör från mänsklig aktivitet under ålens samtliga levnadsstadier. Mot denna bakgrund stödjer regeringen kommissionens förslag att stänga fisket under en tremånadersperiod och om att utvidga den nuvarande regleringen till att också omfatta Medelhavet, ål under 12 cm samt fritidsfiske. Regeringen anser även att det är ytterst viktigt att kommissionen, utifrån resultaten från den pågående utvärderingen av EU:s befintliga ålförordning och de nationella förvaltningsplanerna, skyndsamt vidtar långsiktiga åtgärder genom en skärpning av EU:s befintliga ålförordning samt särskilt prioriterar uppföljningen och efterlevnaden av de nationella ålförvaltningsplanerna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte varit föremål för samråd i EU-nämnden eller information i miljö- och jordbruksutskottet.

Fortsatt behandling av ärendet:

En politisk överenskommelse är planerat vid jordbruks- och fiskerådet den 17–18 december 2018 varefter rådet kommer att anta förordningen.

Lagstiftningsöverläggningar

(Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

4. Reformpaketet för EU:s gemensamma jordbrukspolitik efter 2020;

- a) Förordningen om de strategiska planerna för den gemensamma jordbrukspolitik
- b) Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitik
- c) Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter

- Lägesrapport

Förslagets innehåll:

Kommissionens lagstiftningsförslag om reform av den gemensamma jordbrukspolitik, GJP, efter 2020 presenterades den 1 juni. Reformpaketet består av tre förordningsförslag.

Kommissionen föreslår att medlemsländerna för perioden efter 2020 ska få ett större ansvar för att utforma politikens genomförande. Varje land ska ta fram en strategisk GJP-plan som omfattar både pelare 1 (inkomststöden) och pelare 2 (landsbygdsprogrammet). I planen ska länderna genom val av åtgärder och stöd villkor samt budgetfördelning till de olika åtgärderna redovisa hur de allmänna och specifika målen för GJP ska kunna nås. Angående revision av politikens genomförande föreslår kommissionen att principen om en modell med samordnad granskning införs, ”single audit”, i syfte att undvika icke-samordnade, överlappande kontroller och revisioner.

Politiken föreslås i högre grad bli resultatorienterad och en uppföljning ska ske mot de angivna målen genom ett antal indikatorer. Detta är till viss del

en förändring jämfört med idag då politiken nu i hög grad är uppbyggd utifrån att detaljerade regler fastställs på EU-nivå och sedan kontrolleras av kommissionen ner på brukarnivå.

För att lantbrukare ska få del av stöd krävs att denne följer ett antal grundvillkor. Dessa motsvaras till stora delar av nuvarande tvärvillkor och reglerna för dagens förgröningsstöd. I den första pelaren, direktstöden, föreslås ett miljösystem med möjlighet att stödja ettåriga miljö-/klimatåtgärder.

Hela reformförslaget har behandlats i rådsarbetsgrupp och ordförandeskapet har även föreslagit textändringar för delar av förordningen som diskuterats en första gång. Vid rådsmötet den 17 december kommer en framstegsrapport om läget i förhandlingarna att presenteras.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Vägledande principer för regeringen i förhandlingarna om GJP är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner samt förenkling.

Regeringen är positiv till kommissionens ansats att ge medlemsländerna en ökad flexibilitet i genomförandet och att politiken i högre grad än i dag ska vara resultatorienterad. Regeringen kan ställa sig bakom de föreslagna målen. Det är även positivt att de båda pelarna ses som en helhet och får gemensamma mål.

Kraven vid utformning av GJP-planen är till delar enklare än nuvarande landsbygdsprogram men regeringen önskar ytterligare förenklingar. En viktig fråga för regeringen är att kommissionens förslag om en modell med samordnad granskning införs fullt ut i syfte att undvika icke-samordnade, överlappande kontroller och revisioner.

Regeringen är positiv till kommissionens ambition att stärka jordbrukspolitikens klimat- och miljönytta men anser att ytterligare krav bör ställas i förhållande till vad som finns i nuvarande förslag. Regeringen är dock tveksam till utformningen av grundvillkoren för jordbrukarstöd. Ett ökat fokus på riktade åtgärder på miljö- och klimatområdet är mer effektivt än generella åtgärder. Regeringen anser att det är viktigt att stöden utformas på ett sätt som inte resulterar i att lågt ställda nationella klimat- och miljökrav skapar konkurrensfördelar för enskilda medlemsländer.

Djurvälfärd är en del av den gemensamma jordbrukspolitiken men regeringen önskar tydligare förslag och krav för att öka insatserna på detta område i alla länder.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var föremål för överläggning med miljö- och jordbruksutskottet den 11 oktober samt den 15 november 2018 och samråd med EU-nämnden den 12 oktober respektive 16 november 2018.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förslaget till reform kommer att förhandlas vidare under våren med sikte att nå en principöverenskommelse under våren. Europaparlamentet planerar för en första läsning i slutet av mars 2019. En slutlig överenskommelse mellan parlamentet och rådet bedöms kunna ske tidigast under hösten 2019. Förberedelserna för framtagande av Sveriges strategiska plan för nästa programperiod har börjat genom framtagande av en SWOT-analys och arbetet kommer att intensifieras under våren.

Faktapromemoria:

Fakta-PM (2017/18:FPM 140).

Icke lagstiftande verksamhet

5. Uppdateringen av EU:s bioekonomistrategi

- Diskussion

Förslagets innehåll:

Den 11 oktober 2018 presenterade kommissionen en uppdatering av sin bioekonomistrategi från 2012 i meddelandet COM (2018) 673 *En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön*. I den uppdaterade strategin föreslås totalt 14 åtgärder fördelade på tre huvudområden för att bättre möta samma syften och mål som för bioekonomistrategin från 2012, dvs. att bereda vägen för ett mera innovativt, resurseffektivt och konkurrenskraftigt samhälle som förenar

livsmedelstrygghet med en hållbar användning av förnybara resurser för industriändamål, samtidigt som miljöskyddet säkerställs.

I den uppdaterade strategin är fokus för åtgärderna att öppna för investeringar och marknader, att påskynda utveckling av lokala bioekonomier, samt att förstå bioekonomins ekologiska gränser.

Inför rådsmötet har ordförandeskapet föreslagit att diskussionen ska ha utgångspunkt i frågeställningarna om bioekonomin kan anses utnyttja sin potential fullt ut för att skapa högre värden för jord- och skogsbruk och bidra till ekonomisk tillväxt och sysselsättning, samt om de åtgärder som föreslås i den uppdaterade bioekonomistategin för EU är lämpliga för att fullt ut frigöra bioekonomins potential, särskilt ur en primärproducents perspektiv.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar meddelandet och stöder ambitionen att anpassa strategin i enlighet med EU:s övergripande prioriteringar. Omställningen till en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi förutsätter ett aktivt deltagande från samhällsaktörerna och en innovativ kunskapsuppbyggnad. Vidare kan information genom hela värdekedjan möjliggöra att konsumenter kan fatta medvetna beslut. I den cirkulära ekonomin produceras och förädlas biomassa hållbart för att möjliggöra en ökad användning inom en rad olika samhällssektorer. Omställningen till ett fossilfritt samhälle är en stark drivkraft för omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi. En cirkulär och biobaserad ekonomi är en prioriterad fråga för att öka resurseffektiviteten och minska miljö- och klimatpåverkan samtidigt som det kan gynna näringslivsutveckling och nya jobb. Näringslivets aktiva medverkan och engagemang är centrala. En cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi kan bidra till nya affärsmöjligheter, effektivt resursutnyttjande och stärkt konkurrenskraft, inte minst för landsbygdsnäringar.

Det krävs dock mer information och konsekvensanalyser innan regeringen kan ta ställning till enskilda åtgärdsförslag. Det är också viktigt för regeringen att subsidiaritetsprincipen respekteras liksom att det nationella självbestämmandet över skogsfrågor värnas.

Frågan om bioekonomins potential för tillväxten på landsbygden är komplicerad och beror på flera ekonomiska förutsättningar, till exempel närhet till marknad och existerande förädlingsindustrier. Att ersätta mer

fossila råvaror och energi med biomassa kräver att biomassa finns tillgänglig och utnyttjas mer effektivt men det måste också vara kostnadseffektiva lösningar och hållbara lösningar som inte leder till negativa miljökonsekvenser utan bevarar ekosystemtjänster och förbättrar biologisk mångfald.

Utifrån primärproducenternas perspektiv är de mest relevanta åtgärderna de som bidrar till ökad konkurrenskraft och möjligheter att kunna möta efterfrågan på hållbar biomassa av rätt kvalitet och med minskade kostnader. Det innefattar satsningar på forskning och innovation för ökad resurseffektivitet, produktivitet och miljöskydd men även kunskapsspridning. Uppvisande av goda exempel på hållbar och kostnadseffektiv primärproduktion där biomassan kommer till större användning kan vara relevanta åtgärder för att engagera brukare inom alla primärproducerande sektorer.

Utvecklingen av primärproduktionen och genomförandet av bioekonomistrategin kan stärkas ytterligare med fortsatta åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 och i kommande ramprogram för forskning och innovation Horisont Europa.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte varit föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet eller samråd med EU-nämnden.

Faktapromemoria:

2018/19:FPM12 Meddelande om en uppdaterad bioekonomistrategi för EU

6. Övriga frågor

a) Interparlamentarisk konferens om parlamentens roll i utformningen av framtiden för livsmedel och jordbruk (Zagreb den 22–23 november 2018)

- Information från den kroatiska delegationen

Vid mötet förväntas den kroatiska delegationen informera om den genomförda konferensen om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken (GJP). Konferensen arrangerades 22-23 november av det kroatiska parlamentet tillsammans med den kroatiska regeringen och finansierades med medel från Kroatens landsbygdsprogram.

Konferensen behandlade alla aspekter kring framtida GJP. Deltagare från 20 medlemsländer och samtliga institutioner var närvarande. Några slutsatser från konferensen var behovet av ett enklare regelverk, ökade klimatambitioner, åtgärder för förnygring av jordbrukssektorn och mer fokus på landsbygdsutveckling. En annan fråga rörde budgetmedel för GJP kommande period och behovet av minst motsvarande medel som finns tillgängliga idag. Vid konferensen lyftes frågan upp om parlamentets viktiga roll i arbetet med att ta fram varje lands strategiska plan vilket bland annat underströks av jordbrukskommissionären Hogan.

b) Aktuellt lagstiftningsförslag (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller vissa regler för direktstöd och stöd för landsbygdsutveckling under åren 2019 och 2020

- Information från kommissionen

Kommissionen kommer att informera om ett kommande förslag till ändring av förordningarna 1305/2013 och 1307/2013 som rör direktstöd respektive landsbygdsutveckling för åren 2019 och 2020.

Förslaget är enligt kommissionen helt av teknisk natur och rör fyra delar;

- Flexibilitet mellan de 2 pelarna i den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) under år 2020.
- Överflyttning av medel som reducerats från direktstödet till landsbygdsutveckling.

- Utfasning av kompensationsstöd till lantbrukare som inte längre är berättigade till stöd.
- Tekniskt bistånd från nuvarande landsbygdsprogram för att finansiera förberedelser för framtagande av den strategiska planen för GJP för perioden efter 2020.

Förslaget kommer att beredas i rådet och parlamentet med utgångspunkten att ett gemensamt beslut ska kunna tas innan mars.

c) Konferens om utvecklingen av vegetabiliskt protein i Europeiska unionen: möjligheter och utmaningar (Wien den 22–23 november 2018)

- Information från ordförandeskapet

Förslagets innehåll:

Ordförandeskapet avser rapportera från den konferens om europeisk produktion av proteingrödor som hölls i Wien den 22-23 november. Vid konferensen deltog 200 experter från näringen, forskning, rådgivning och myndigheter.

På konferensen presenterade kommissionen sitt uppdrag i form av en rapport om att ta fram en strategi för att öka produktionen av växtproteiner i EU på ett konkurrenskraftigt och miljömässigt sätt.

d) Massiva skogsskador i Europa

- Information från ordförandeskapet

Ordförandeskapet har distribuerat ut en not där det konstateras att Europa tidigare i år drabbats av extrem värme, torka och stormar som orsakat stora skogsskador. Bara i Österrike har över 8 miljoner kubikmeter timmer skadats på grund av storm och angrepp av växtskadegöraren granbarkborre. Detta ställer medlemsstaterna inför stora utmaningar. Det betonas att EU:s instrument för att främja det hållbara skogsbruket, särskilt landsbygdsprogrammet och EU:s skogsstrategi, måste användas på bästa möjliga sätt, och att det krävs gränsöverskridande samarbeten på europeisk nivå.

e) Uppföljning av fipronil-incidenten: lägesrapport om genomförandet

- Information från kommissionen

Kommissionen väntas presentera arbetet med att förbättra unionens förmåga att hantera utbredda livsmedelsincidenter. Frågan föranleddes av den incident som inträffade sommaren 2017 då rester av ämnet fipronil påvisades i ägg och äggprodukter i Belgien, Nederländerna, Tyskland och Frankrike. Fipronil får inte användas till livsmedelsproducerande djur och får inte förekomma i livsmedel inom EU men hade använts för att bekämpa insekter i hönsstallar i strid med gällande bestämmelser. En ministerkonferens där ett antal slutsatser drogs från hanteringen av fipronilfrågan ägde rum den 26 september 2017 i Bryssel. Arbeta med att förbättra och förtydliga övervakning, samarbete och informationsflöden har följt i spåren av incidenten.

f) Inrättande av ett internationellt centrum för lösningar på antimikrobiell resistens (ICARS) i syfte att stärka kampen mot antimikrobiell resistens, särskilt i låg- och medelinkomstländer

- Information från den danska delegationen

Under 2019 kommer ett internationellt centrum för lösningar på antimikrobiell resistens (ICARS, International Centre for Antimicrobial Resistance Solutions) inrättas i Köpenhamn. Målet med ICARS är att samordna den globala kampen mot antimikrobiell resistens (AMR) med fokus på de praktiska utmaningar som AMR innebär inte minst för låg- och medelinkomstländer. Centret ska vara ett oberoende forsknings- och kunskapscenter med stark internationell koppling genom många partnerskap. Centret ska stödja utveckling och genomförande av evidensbaserade metoder för att förhindra AMR. Centret ska vara en resurs för samtliga nationella och internationella organ i arbetet mot AMR.